

Politikkur heldur enn tjóð- skapur

Marita Petersen umboðar Javnaðarflokkinn í Norðurlandaráðnum

Í Norðurlöndum eru nögvir politískir flokkar, men í norðurlandaráðnum hava teir skipað seg í fyra hævuds-bólkar, soleiðis, at teir, ið halda seg so nökulunda hoyra saman politiskt, eru farnir í bólkk saman.

Tann størsti bólkurin er Javnaðarflokkarnir, og eru her sum navnið sigur bert javnaðarflokkar. Hesin bólkur hevur 33 limir, 15 kvinnur og 18 menn. Av hesum 15 kvinnum telast annað føroyska umboðið, Marita Petersen.

Næststørsti bólkurin nevnist Miðbólkurin. Í hesum bólki eru ein ørgrynnar av flokkum, so at siga allir politískir flokkar í Norðurlöndum fíllum javnaðarflokkarnar og teir konservativu. Í Føroyum hoyra soleiðis bæði Sambandsflokkurin og sjálvstýrsflokkurin heima har og báðir teir kristiligu. Hesin bólkur hevur 27 umboð, 17 mans og 10 kvinnur.

Í tí konservativa bólknum eru 17 umboð, 12 menn og 5 kvinnur. Hesin bólkur umboðar teir konservativu flokkarnar, eitt nú føroyska Fólkaplokkinn og sostatt hitt umboð okkara, Annfinn Kallsberg.

Fjórði bólkurin er Vinstribólkurin. Í hesum bólki eru sosialistisku og kommunistisku flokkarnir, so sum Socialistisk Folkeparti, SF í Danmark Socialistisk Venstreparti, SV í Noreg og Vänsterpartiet í Svøríki - fyrrir kommunistaflokkinn. Hesin bólkur hevur 11 umboð, 3 menn og 8 kvinnur.

Norðurlandaráðið vorðið partapolitiskt:

Arbeiðið endavent

Frá at vera skipað sum samarbeiði millum tær átta norðurlendsku tjóðirnar, er norðurlandaráðið umskipað. Nú verður tað partapolitikkur, heldur enn tjóðskapurin, sum kemur at merkja arbeiðið. - Arbeiðið varð vorðið ov stívt - tørvur var á dynamikki, vóru grundgevingarnar fyrri broytingunum.

EIRIKUR LINDENSKOV

Í hesum døgum plagdu politikarar úr øllum Norðurlöndum at fyrireika seg til árliga Norðurlandaráðsfundin, ið hildin varð fyrstu viku í marsmánaði. Tað gerd teir eisini, men hesaferð verður fundurin øðrvísi, og tað verður alt Norðurlandaráðið sum so eisini.

Føroyar hava tvey umboð í Norðurlandaráðnum. Tey eru Marita Petersen úr Javnaðarflokkinum og Annfinn Kallsberg úr Fólkaplokkinum. Føroyar hava kortini ikki sjálvstøðuga umboðan í ráðnum, men vit hava, eins og Grønland, tvey umboð burtur av donsku sendinevndini. Áland hevur tvey umboð í Finsku sendinevndini.

Bygnaðurin broyttur
Seintu árið hevur verið arbeiði við at broyta bygnaðin í Norðurlandaráðnum. Tað hevur verið hildið, at politiski broddurin ikki hevur verið nógv týðilgur - ov nógv hevur verið tósad nationalt, heldur enn partapolitiskt.

Og tað var eisini lagt upp til, at politikarar úr ymsu londunum arbeidd saman tvørtur um flokksmark, so at hvørt landið arbeiddi fyrri sínum.

Hetta varð hildið vera óheppið, og er parlamentariska arbeiðið í ráðnum fullkomiliga broytt, sigur Marita Petersen.

Frá 1. januar í ár eru allar tær gomlu nevndirnar burt-

ur, og verða nú bert triggjar nevndir, og allir limirnir í ráðnum - 87 í tali, hava hvør sín nevndarsess.

Tær triggjar nevndirnar eru:

Norðurlendskanevndin, Evropska nevndin og Nærmhvørvisnevndin.

Miðsavnað í

Keypmannahavn

Norðurlandaráðið er sett saman av tí parlamentariska partinum og av ráðharraráðnum. Tann parlamentariska umsitingin hevur ligið í Keypmannahavn, meðan umsitingin hjá ráðharraráðnum hevur ligið í Stockholm. Eftir nýggja bygnaðinum verður øll umsitingin savnað í Keypmannahavn.

Arbeiðið hjá ráðharraráðnum er, eins og í norðurlandaráðnum, bytt sundur í triggjar partar - svarið til tær triggjar nevndirnar.

Kynskvotering í nevndum

Stóra broytingin hesaferð er, at nú eru nevndirnar valdar eftir politisku samansetingini í ráðnum og at hugsað eisini hevur verið um, at hava bæði kynini so nökulunda eins væl umboðað, sigur Marita Petersen. Sjálvsagt er ymskift, hvussu nógvir kvinnur eru valdar í ymsu tingini - tað fáa vit ikki gjørt so nógv við, og tiskil eru fleiri menn í ráðnum, enn kvinnur.

Annfinn Kallsberg næstformaður

Tey bæði føroysku um-

boðini eru bæði komin í somu nevnd, tað norðurlendsku nevndina. Eftir gomlu skipanini vóru føroysku umboðini vanliga í figgjarnevndini og mentannarnevndini, og heldur Marita Petersen, at áhugamál okkara fyrri tað mesta eru vardi í nýggju norðurlendsku nevndini.

Sjálvandi kundi verið áhugavert, at vit eisini høvdu umboð í nærmhvørvisnevndini. Men eg havi kortini varhugan av, at henda nevndin mest fer at arbeiða við málum, sum viðvíkja samstarvi við baltisku londini, sigur Marita Petersen. Men er okkurt tilíkt mál, sum vit vilja gera vart við, eiga vit at koma við tí kortini.

Avgerðin um, hvørja nevnd føroysku umboðini skuldu í, er tikin av politisku bólknum. Vit í javnaðarbólknum tósadu um hetta, og eg metti sjálf, at eg gjørdi bestu nyttuna í hesi nevndini, tí teir spurningar, ið mest viðkoma okkum, verða viðgjørdar her, sigur Marita Petersen.

Men hetta er ein stór broyting, nú umboðini fyrst og fremst skulu arbeiða fyrri politisku flokkarnar og ikki fyrri landið, heldur Marita Petersen.

Áðra áhugaverða broyting, sum Marita Petersen nevnr, er at tað nú eisini eru politisku bólkarnir, sum gera av, hvør verður valdur í formannskapin í ymsu nevndunum.

Miðflokkarnir eiga for-

Marita Petersen fer í dag til Danmarkar, har hon saman við hinum javnaðarumboðunum í Norðurlandaráðnum fer at leggja til rættis arbeiðið

mannin í norðurlendsku nevndini, og hava teir valt formannin í norska kristiliga fólkaplokkinum, Kjell Magne Bonnevig. Teir konservativu eiga annan næstformannin, og hava teir valt Annfinn Kallsberg, soleiðis at Føroyar nú hava ein næstformann.

Størri dynamikkur

Marita Petersen fer í dag til Keypmannahavn, har øll umboðini í javnaðarbólknum hittast í morgin at leggja til rættis arbeiðið. Hósdagin og fríggjadagin verður fundur í norðurlendsku nevndini.

Broytingin, við at gera arbeiðið meira politiskt, fer uttan iva at skapa størri dynamikk. Tað hevur kanska manglað - og arbeiðið tí tykst heldur stívt, sigur Marita Petersen. Hetta fer uttan iva at hava fleiri fyrirmunir við sær, men vit eiga kortini at vera varin, heldur hon. - Vit mugu ansa væl eftir, so vit ikki detta niður ímillum.

Marita heldur ikki, at føroysku umboðini hava eins góðar møguleikar at vera við í arbeiðinum - serliga nevndararbeiðinum, tí vit skulu altíð brúka tveir-triggjar dagar til ein fund.

Reellan møguleika at hittast

Vit hava ikki møguleikan at fara um morgunin og koma aftur á kvøldi, eins og skandinavarnir. Hetta ger, at truplari verður hjá okkum

at fylgja við, og krevur serliga nógv av teimum, sum skulu umboða lögtingið í Norðurlandaráðnum, heldur Marita Petersen.

Eg haldi heldur ikki, at størri londini hugsa serliga nógv um henda okkara trupulleika, men vit mugu hava ein reellan møguleika at hittast, og henda trupulleika ætla vit eisini at viðgera, sigur hon.

Finna politisku linjuna

Tað sum eisini hevur týðning fyrri lögtingið er, at vit finna eina politiska linju, at vit finna fram til, hvussu vit leggja arbeiðið til rættis og hvussu vit kortini «huga føroyskt», hóast arbeiðið nú verður gjørt meira partapolitiskt.

Tað krevur m. a. at vit ikki alt ov ofta skifa umboðini út. - Tað fer ikki at bera til at skifta umboðið út á hvørjum ári, tí eitt nýtt umboð skal kanska brúka tað mesta av einum ári til at finna set til rættis. Aftur at hesum kemur so tað, at tú fært ikki møguleika at gera teg galdandi - verða settur í álitisstarv, vit ikki hevur heldur drúgvur royndir í arbeiðinum.

Arbeiðið er ólönt - tað er partur av tingarbeiðinum. Men her er aftur ein trupulleiki hjá føroysku umboðunum, sum tingið eigur at taka upp, heldur Marita. Tað krevur meira av føroysku umboðunum at vera við í arbeiðinum, tí vit skulu brúka fleiri dagar, enn fólk úr hinum londunum. Føroyska tingarbeiðið er ikki mett sum eitt fulltíðarstarv, og tí er lønin hægri.

Hatta er avgjørt eitt mál, sum vit eiga at taka upp, heldur Marita Petersen, sum ikki ivast í, at vit eiga at gera okkum nógv meira galdandi í norðurlendska samarbeiðinum.

Dyggari norðurlendskt samstarv

EIRIKUR LINDENSKOV

Norðurlandaráðið er ein felagsskapur av tingmonnum úr øllum norðurlöndum. Felagsskapurin varð stovnaður í 1952. Limalondini tá vóru Danmark, Svøríki, Noreg og Ísland. Seinni, í 1956 gjørdist eisini Finland limur.

Føroyar, Grønland og

Áland eru ikki sjálvstøðugir limir, men gjøgnum ávikavist Finnland og Danmark, hava sonnevnd »sjálvstýrandi okini« tvey umboð hvør.

Í Norðurlandaráðnum eru 87 limir, sum allir eru tingmenn úr ymsu norðurlendsku tingunum:

Svøríki hevur 20 limir
Danmark hevur 18 limir
+ 4 (Grønland og Føroyar)

Noreg hevur 18 limir
Finnland hevur 18 limir
+ 2 (Áland)

Ísland hevur 7 limir
Norðurlandaráðið hevur ikki avgerandi myndugleika, men kann geva stjórnum tilmæli.

Endamálið hjá ráðnum er at arbeiða fyrri dyggari norðurlendsku samstarvi. Seinnu árin hava ES-viðurskifti merkt kjakið alt meira, serliga nú Svøríki, Finnland og

Áland gjørdust limir. Eisini hava Baltalondini havt alt størri áhuga millum Skandinavisku londini í ráðnum seinnu árin, men tó er tað norðurlenska framvegis hornasteinurin í arbeiðinum.

Samarnir eru ikki limir í ráðnum, hóast nógv stríð hevur verið um tað - teir hava tó stóðu sum eygleiðarar.